

Remissutgåva

Hallands kulturplan 2025–2028

Innehållsförteckning

Förord	1
Plan för ett dynamiskt och tillgängligt kulturliv i Halland	2
Tre grundläggande principer för kulturpolitiken	2
Samhällets utmaningar präglar kulturplanen	3
Tillsammans förverkligar vi kulturplanen	5
Strukturer för samverkan	5
Regionala kulturverksamheter – en bas i genomförandet av kulturplanen	7
Region Hallands stödformer	8
Strategiska utvecklingsområden 2025 - 2028	10
Ett fritt konst- och kulturliv	11
Prioritering: Konstnärligt skapande med yttrandefriheten som grund	11
Prioritering: Halland i världen och världen i Halland	12
Engagerande kulturliv för alla	14
Prioritering: Kultur av, med och för barn och unga	14
Prioritering: Breddat och inkluderande deltagande	15
Kultur som samhällskraft	17
Prioritering: Kulturdriven samhällsutveckling	17
Prioritering: Hallands händelserika historia	18
Kulturområden	19
Läshänvisning	20
Scenkonst	20
Teater och cirkus	20
Dans	21
Musik	22
Kulturarv och kulturmiljö	23
Arkiv	25
Bibliotek och språkutveckling	26
Litteratur	27
Film	28
Bild och form	29
Slöjd och konsthantverk	31
Spelkultur	32
Art Inside Out	33
Bilaga 1: Ordlista	34
Bilaga 2: Lagstiftning och nationella kulturpolitiska mål	36
Bilaga 3: Verksamheter med överenskommelser 2025	38

Förord

Tillkommer inför slutversion.

Plan för ett dynamiskt och tillgängligt kulturliv i Halland

Kulturplanen har siktat inställt på visionen i den regionala utvecklingsstrategin *Halland – Bästa livsplatsen 2035*. För att nå dit har tre centrala strategier tagits fram; Hallands strategi för hållbar tillväxt, Hallands hälso- och sjukvårdsstrategi samt Hallands kulturstrategi.

Hallands kulturstrategi har tre övergripande kulturpolitiska mål:

- Halland – en dynamisk och modig plats för kultur
- Halland – en plats där alla kan delta i kulturlivet
- Halland – en plats där kultur präglar samhället.

De kulturpolitiska målen är kopplade till varsitt strategiskt utvecklingsområde:

- Konstnärligt skapande
- Engagerande kulturliv för alla
- Kultur som samhällskraft

Kulturstrategin gäller 2025–2032 och konkretiseras i två fyraåriga kulturplaner. Detta är den första.

Prioriteringarna i Hallands kulturplan gäller för Region Hallands verksamheter och för verksamheter med ekonomiskt stöd från Region Halland: regionala kulturinstitutioner, verksamheter inom kulturområdet som regionen tecknat överenskommelser med samt distriktsorganisationer (se bilaga). Kulturplanen utgör också en grund vid bedömning av ansökningar om kulturstöd.

Tre grundläggande principer för kulturpolitiken

Konstnärlig frihet – en grundbult för arbetet

En av kulturpolitikens allra viktigaste uppgifter är att värna den konstnärliga friheten och kulturens egenvärde. Den har sin grund i yttrandefriheten som är grundlagsskyddad i Sverige. Yttrandefriheten medför en långtgående rätt för varje människa att uttrycka tankar och idéer. Kulturskaparens konstnärliga frihet ska skyddas även när den utmanar och provocerar. Konstens frihet upprätthålls genom principen om *armlängds avstånd*. Det innebär att förtroendevalda utifrån sitt demokratiska uppdrag beslutar om offentliga resurser till kultur, men avhåller sig från styrning som påverkar, eller riskerar att påverka kulturskapares yttrandefrihet.

Hållbar kulturutveckling – Agenda 2030

Region Hallands uppdrag är att främja en hållbar utveckling i länet. Allt regionalt utvecklingsarbete ska förhålla sig till de globala målen i Agenda 2030. Konst och kultur bidrar till inkludering, social tillit och sammanhållning, och till att överbrygga sociala och kulturella skillnader i samhället. Kulturstrategin ska främja social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

Region Halland har en handlingsplan för det interna klimat- och miljöarbetet. Handlingsplanen ger förutsättningar för ett gemensamt utvecklingsarbete inom klimat- och miljöområdet. Organisationer som finansieras av Region Halland ska vid planering och genomförande av sin verksamhet ta ansvar för klimat- och miljöfrågor.

Samverkan – tillsammans skapar vi kultur

Hallands kulturstrategi ska vara en möjliggörare för hela Halland och förverkligas genom engagemang från många. Det är genom att samla olika aktörers idéer, initiativ och verksamheter mot gemensamt mål som Halland kan bli en starkare kulturregion. Det är i samtal och samarbete med andra som nya idéer kan blomstra.

Det är genom samverkan mellan kommuner, region, civilsamhälle, akademi, länsstyrelse och kulturliv som gemensamma mål uppnås. Tillsammans är ledordet i arbetet med kultur i Halland!

Samhällets utmaningar präglar kulturplanen

Kärvare ekonomiska tider – men något bättre förutsättningar i Halland

När kulturplanen skrivs är Sverige i en lågkonjunktur.¹ Både invånare, kulturlivet och det offentliga har mindre pengar att röra sig med. Inflationen slår hårt då kostnader för hyror och gager ökar och en svag kronkurs driver på kostnaderna för internationellt samarbete. Samtidigt sker demografiska förändringar där Sverige får fler äldre och färre i arbetsför ålder. Det innebär en större ekonomisk påfrestning på kommuner och regioner. Halland är en av få regioner i Sverige som växer befolkningsmässigt, om än inte jämnt över regionen.² Det finns socioekonomiska skillnader mellan kustnära orter och orter och landsbygd inåt landet.³

Ökade sociala spänningar och mindre tillit i samhället

Det finns ojämlikhet mellan grupper⁴ och skillnader i tillit, där särskilt de yngre står ut och har lägre tillit till såväl samhällets institutioner som varandra.⁵ Den psykiska ohälsan ökar också, bland annat hos unga.⁶ Utöver detta innebär den digitala utvecklingen ett utanförskap för de som inte behärskar digitala verktyg. Säkerhetsläget har dessutom förändrats i Sverige vilket påverkar både den sociala sammanhållningen och verksamheter

¹ Region Halland Konjunkturläget i Hallands län, 2023,

<https://www.regionhalland.se/app/uploads/2023/12/indexkonjunktur-2.html>

² Region Halland Hallands befolkning – historisk utveckling, nuläge och prognos, 2023,

<https://regionhalland.quarto.pub/hallands-befolkning/>

³ Region Halland En hållbar och attraktiv region - Ett underlag om planeringsförutsättningarna i Halland, 2023,

<https://regionhalland.quarto.pub/halland/Kapitel11.html>

⁴ Statistiska centralbyråns statistik kring inkomster, 2021, <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/hushallens-ekonomi/inkomster-och-inkomstfordelning/inkomster-och-skatter/pong/statistiknyhet/inkomster-och-skatter-for-individer-och-hushall-2021/>

⁵ Göteborgs universitets SOM-undersökning, Kulturvanor i Sverige 1987–2020, 2021,

https://www.gu.se/sites/default/files/2022-01/20.%20Kulturvanor%20i%20Sverige%201987-2020_v2.pdf

⁶ Folkhälsomyndigheten, Nationella folkhälsoenkäten, Hälsa på lika villkor, 2023

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/om-vara-datainsamlingar/nationella-folkhalsoenkaten/>

benägenhet att ta risker. Halland har dock Sveriges högsta medellivslängd⁷ och en självupplevd hälsa som är högre än riksgenomsnittet. Det finns emellertid skillnader mellan grupper där särskilt personer utan gymnasial utbildning står ut genom sämre hälsa.⁸

Hot mot det fria tänkandet och skapandet

Hat, hot och trakasserier drabbar såväl yrkesverksamma kulturskapare⁹ som tjänstepersoner som exempelvis bibliotekarier¹⁰. Detta riskerar att tysta röster och innebär i förlängningen ett hot mot demokratin. Yttrandefriheten har de senaste åren dessutom varit omdebatterad. Globalt är demokratin på tillbakagång och inskränkningar är ett hot mot ett öppet demokratiskt samhälle.¹¹

Kulturskapandet har relativt svaga ekonomiska villkor

De yrkesverksamma kulturskaparnas ekonomiska situation är sämre än för många andra yrkesgrupper, både i form av inkomstnivåer och i form av tillgång till samhällets sociala skyddsnet.¹² Det offentliga är en viktig aktör genom finansiering av kultur men arbetet förutsätter armlängds avstånd från skapandet för att inte begränsa den konstnärliga friheten.

Ojämnt deltagande i kulturlivet

Alla invånare tar inte del av och utövar kultur i samma utsträckning. Personer med lägre utbildning tar del av och utövar kultur i lägre utsträckning än personer med högre utbildning. Samma sak gäller deras barn. Personer med dålig hälsa tar också del av och utövar kultur i lägre utsträckning än de som uppger att de har god hälsa. Det spelar även roll var du bor och om du själv kan ta dig till kultur. Barn och unga samt äldre är exempel på målgrupper som i lägre utsträckning själva kan ta sig till kultur.¹³

Förändrade villkor för det civila samhället

Folkbildningens och föreningslivets verksamheter erbjuder viktiga mötesplatser där samspel mellan människor utvecklas. Det främjar företagsamhet, bildning, kultur och samhällsengagemang. I statens budget inför 2024 minskades stödet till studieförbunden med nästan en tredjedel. Civilsamhället har dessutom stora utmaningar med minskat engagemang och brist på återväxt.¹⁴ Detta kan på sikt innebära ett försvagat kulturliv.

⁷ Statistiska centralbyrån, *Livslängden i Sverige 2011–2020. Livslängdstabeller för riket och länen*, 2021, https://www.scb.se/contentassets/f71836afa6a54689973eb6336347650c/be0701_2011i20_br_be51br2104.pdf

⁸ Region Halland, *Så mår vi i Halland*, 2023 <https://www.regionhalland.se/utveckling-och-tillvaxt/halsa-for-alla/nationella-folkhalsoenkaten-2022-halsa-pa-lika-villkor/>

⁹ Myndigheten för kulturanalys, *Hotad kultur?*, 2016, <https://kulturanalys.se/wp-content/uploads/2020/09/Hotad-kultur.pdf>

¹⁰ Fackförbundet DIK, *Biblioteken speglar samhället*, 2017, <https://dik.se/om-oss/nyheter/hot-och-vald-vardag-for-manga-bibliotekarier-dik-kraver-krafttag-i-ny>

¹¹ Göteborgs universitet, *Defiance in the Face of Autocratization*, 2023, https://www.v-dem.net/documents/29/V-dem_democracyreport2023_lowres.pdf

¹² SOU 2018:23, *Konstnär - oavsett villkor?*, 2018, <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2018/03/sou-201823/>

¹³ Göteborgs universitets SOM-undersökning, *Kulturvanor i Sverige 1987–2020*, 2021, https://www.gu.se/sites/default/files/2022-01/20.%20Kulturvanor%20i%20Sverige%201987-2020_v2.pdf

¹⁴ SKR *Civilsamhället som utvecklingskraft, demokratiaktör och samverkanspartner*, 2019, <https://skr.se/skr/tjanster/rapporterochskrifter/publikationer/samverkanmedcivilsamhalltet.65494.html>

Tillsammans förverkligar vi kulturplanen

Kulturplanen har en central roll i det regionala uppdraget att samordna och leda processer som bidrar till hållbar regional utveckling. Kulturplanen är också viktig för Region Hallands uppdrag att fördela statliga medel till kultur i enlighet med kultursamverkansmodellen.

Att utveckla ett rikt konst- och kulturliv i Halland är en ständigt pågående process som kräver ett dynamiskt arbetssätt. Arbetet behöver ske i samspel mellan olika aktörer och på olika nivåer – lokalt, regionalt, interregionalt, nationellt och internationellt. Kulturpolitisk samverkan är en del av den regionala kulturpolitikens struktur.

Strukturer för samverkan

Samverkan mellan Region Halland, de halländska kommunerna, yrkesverksamma kulturskapare och det civila samhällets organisationer är en förutsättning för att förverkliga innehållet i Hallands kulturplan. Alla aktörer är självständiga och beslutar om sina ambitionsnivåer och inriktningar. Samarbeten behövs även med grannregioner och internationella partner då utmaningarna och möjligheterna Halland står inför sträcker sig bortom länets gränser. Kulturområdet behöver även samverka med andra politikområden för att skapa den bästa livsplatsen. I följande stycken beskrivs de olika aktörernas roller och hur samverkan sker.

Samverkan med kommunerna

Kommunerna har det grundläggande offentliga ansvaret för den lokala kulturpolitiken. Det är i kommunen den enskilda invånaren eller besökaren möter kultur. Region Halland och de halländska kommunerna driver och samfinansierar även flera kulturinstitutioner tillsammans.

I Halland sker samverkan kontinuerligt genom följande struktur:

Kulturpolitiskt samverkansmöte – Förtroendevalda med ansvar för kulturfrågor träffas två gånger per år, vanligtvis deltar presidierna, det vill säga den politiska ledningen med ordförande och vice ordförande.

Strategiskt nätverk – Förvaltningschefer med ansvar för kultur träffas fyra gånger per år.

Taktiskt nätverk – Avdelningschefer med ansvar för kultur träffas fyra gånger per år och är även styrgrupp för institutionen Art Inside Out.

Operativa grupper – Skapas vid behov. Bibliotekschefergruppen har ett permanent operativt uppdrag.

Samverkan med yrkesverksamma kulturskapare

Yrkesverksamma kulturskapare skapar konstnärlig utveckling och kulturella arrangemang, program och verk som bidrar till en mångfald av perspektiv och uttryckssätt i kulturlivet och samhället.

Kulturskapare är verksamma inom olika konstområden, arbetar ofta flexibelt och kan delta i nationella och internationella nätverk. De utgör viktiga parter för att kulturpolitiken ska

kunna förverkligas och bidrar aktivt till Hallands synlighet och attraktivitet. En centrumbildning är en förening eller stiftelse som samlar fria yrkesverksamma kulturskapare med syfte att verka för deras intressen och förmedla uppdrag.

Region Halland tillsätter en samrådsgrupp som består av yrkesverksamma kulturskapare för att tillvarata deras erfarenheter och kompetenser i arbetet med att realisera Hallands kulturplan. Samrådet förnyas varje kulturplaneperiod. För genomförande av Hallands kulturplan 2025–2028 erbjuds centrumbildningarna att föreslå en representant att delta i samrådet.¹⁵ Representanten ska vara verksam i Halland. Detta för att möjliggöra en tydligare representation och utgångspunkt för samrådsrepresentanterna.

Samverkan med det civila samhället och idéburna organisationer

Det civila samhället och idéburen sektor bidrar till samhällsutvecklingen genom att fånga upp och tillvarata människors idéer och engagemang.

2018 undertecknade Region Halland och organisationer från det civila samhället och idéburen sektor den *Halländska överenskommelsen* för att stärka det civila samhällets självständighet och stödja framväxten av idéburna aktörer i länet.

Region Halland ska utveckla ett forum för kontinuerlig dialog och samråd med civilsamhällets kulturorganisationer.

Regionsamverkan Sydsverige

Regionsamverkan Sydsverige är ett samarbete mellan Sveriges sex sydligaste regioner; Region Blekinge, Region Halland, Region Jönköpings län, Region Kalmar län, Region Kronoberg och Region Skåne. Regionsamverkan Sydsverige arbetar på kulturområdet utifrån positionspapperet *Ett enat Sydsverige skapar ett starkt Kultursverige*. Till positionspapperet kopplas en handlingsplan och gemensamt utvecklingsarbete inom flera konst- och kulturområden. Genom att dra nytta av respektive regions styrkor och skapa hållbara, innovativa strukturer och modeller för samverkan främjas en likvärdig tillgång till kultur för invånare och besökare i Sydsverige. Utökad samverkan med den nationella nivån på kulturområdet och över politikområden skapar effektivitet i användandet av de offentliga resurserna.

Samverkan mellan politikområden

Kulturen är en självklar del av samhället. När kulturen samverkar med andra politikområden skapas utvecklingskraft som uppfyller mål inom flera områden:

- *kulturella och kreativa branscher (KKB)* är både en möjlighet för yrkesverksamma kulturskapare att försörja sig och en näringslivssatsning som skapar hållbar tillväxt,

¹⁵ Centrumbildningarna består just nu av Centrum för dramatik, Centrum för fotografi, Cirkuscentrum, Danscentrum, Filmcentrum, Författarcentrum, Illustratörcentrum, Konsthantverkscentrum, Konstnärscentrum, Musikcentrum, Seriefrämjandet, Teatercentrum samt Översättarcentrum.

- *kultur och besöksnäring* är nära sammanlänkade då kultur ofta utgör en reseanledning för besökare och gäster, och besöksnäringen genererar publik, besökare och intäkter åt kulturen,
- samarbetet mellan *kultur och skola* är den enda möjligheten för det offentliga att garantera att alla barn får möta kultur och nå målen i läroplanen,
- *gestaltad livsmiljö* samlar arkitektur, form, design, konst och kulturmiljö för att tillsammans med samhällsbyggnadsområdet skapa hållbara livsmiljöer med människan i centrum.
- *kultur och hälsa* är ett tvärvetenskapligt område som visar på kulturens betydelse för människors hälsa. Kultur är centralt för livskvalitet och folkhälsa och kan bidra till att främja en god och jämlik hälsa genom ökat välmående och välbefinnande samt genom att motverka psykisk ohälsa,
- kulturområdet ska även bidra till *det civila försvaret* av demokratin och Sverige. Kulturlivet är en motståndskraft i sig. Det är viktigt att så långt det är möjligt upprätthålla kulturverksamheterna. Detta gäller såväl kulturarv och bibliotek som samtida kultur.

Regionala kulturverksamheter – en bas i genomförandet av kulturplanen

Kulturinstitutioner

Kulturinstitutioner är verksamheter som utgör en stabil bas inom kulturlivet.

Kulturinstitutionerna har en stor betydelse för att möjliggöra utforskande och nyskapande konstnärliga processer, samt producerande av nya verk utifrån en halländsk horisont. De erbjuder kontinuerliga kulturupplevelser för invånare och besökare samt arbetstillfällen för yrkesverksamma kulturskapare.

I Halland finns de regionala institutionerna Stiftelsen Hallands läns museer med Hallands kulturhistoriska museum inklusive Kulturmiljö Halland och Hallands Konstmuseum, Teater Halland, Rian designmuseum, Musik Hallandia, Rum för Dans och Art Inside Out.

Region Halland medfinansierar även Mjellby konstmuseum, Teckningsmuseet i Laholm, Tjolöholms slott och Unnaryds bonadsmuseum, kulturmiljöerna Varbergs fästning och Världsarvet Grimeton radiostation.

Bibliotek, konsthallar, biografier och andra kulturella mötesplatser är också viktiga som lokala kulturinstitutioner.

Konst- och kulturfrämjande uppdrag

Region Halland arbetar med konst- och kulturfrämjande. Det innebär att stödja, bevara och utveckla konst- och kulturområden samt öka dess tillgänglighet och synlighet för allmänheten.

Region Halland har konst- och kulturfrämjande uppdrag inom barn och unga, biblioteksverksamhet, bild och form, dans, film, kulturarv och kulturmiljö, kulturella och kreativa branscher, litteratur, musik, slöjd, konsthantverk och design, små barns språkutveckling samt teater och cirkus.

Filmresurscentrum på Katrinebergs folkhögskola, Konst i Halland samt resurscentrum för kulturarv på Stiftelsen Hallands läns museer har också konst- och kulturfrämjande uppdrag.

Folkhögskolor och studieförbund

Folkhögskolor och studieförbund erbjuder en stor bredd av möjligheter för människor att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället. De bidrar till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället och till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet. Det överordnade syftet med statens och regionens stöd till folkhögskolor och studieförbund är att stärka och utveckla demokratin.

Region Halland äger och driver Katrinebergs folkhögskola i Vessigebro och Löftadalens folkhögskola i Åsa.

Region Hallands stödformer

Region Halland har flera olika stödformer för att förverkliga kulturstrategi och kulturplan.

Stöd till det civila samhällets distriktsorganisationer

Region Halland beviljar årligen anslag till det civila samhällets distriktsorganisationer. När kulturplanen skrivs omfattas barn- och ungdomsverksamhet, folkbildningsverksamhet, funktionshindersverksamhet, idrottsverksamhet, nykterhetsverksamhet och pensionärsverksamhet. Regionen ger även anslag till studieförbund vars centrala organisation godkänts för statsbidrag av Folkbildningsrådet, förutsatt att de bedriver verksamhet i minst tre av kommunerna i Halland. Stöd ges även till RF-SISU Idrottsutbildarna.

Huvudmålet med stödet till distriktsorganisationernas verksamheter är att de ska bidra till förverkligandet av visionen Halland – Bästa livsplatsen utifrån de mål som sätts upp i Hallands kulturstrategi, Hallands strategi för hållbar tillväxt eller Hallands hälso- och sjukvårdsstrategi. Föreningarna utformar fritt sina mål och sin verksamhet i relation till ovan nämnda styrdokument samt organisationens egna visions- och styrdokument.

Kulturstöd

Region Halland fördelar kulturstöd till kulturinstitutioner, kommuner, stiftelser, föreningar, företag och kulturskapare för att de tillsammans ska kunna skapa och erbjuda ett mångsidigt kulturutbud i hela Halland.

Kulturstöd fördelas utifrån regelverk som beslutas av driftnämnd Kultur och skola. När kulturplanen skrivs fördelas stöd genom verksamhetsstöd, projektstöd och arbetsstipendium för konstnärer. Region Halland ser över regelverket varje år. Hallands kulturstrategi och kulturplan beskriver vilka syften och mål som ska uppnås genom de stöd som fördelas.

Verksamhetsstöd

Region Halland fördelar verksamhetsstöd för att upprätthålla, stärka och utveckla den kulturella infrastrukturen. De verksamheter som får verksamhetsstöd ska vara av regionalt intresse och tillsammans bidra till ett rikt kulturliv av hög konstnärlig kvalitet inom olika konst- och kulturområden i hela Halland. En översikt över befintliga överenskommelser om verksamhetsstöd finns i bilaga.

Projektstöd

Region Halland utlyser stöd för insatser som bidrar till att förverkliga kulturplanen. Exempel på insatser kan vara metodutveckling, produktion av föreställningar och kulturarrangemang.

Arbetsstipendium

Region Halland fördelar arbetsstipendium till yrkesverksamma kulturskapare som är bosatta och verksamma i Halland. Stipendiet kan ges till kulturskapare inom alla konstområden och ska möjliggöra för stipendiaterna att koncentrera sig på och fritt utveckla sitt konstnärliga arbete. Stipendiet bidrar till att skapa förutsättningar för fritt obundet konstnärligt skapande i Halland.

Kulturpris

Region Halland delar årligen ut ett kulturpris till personer som gjort framstående insatser inom kulturlivet. Genom priset vill Region Halland uppmärksamma betydelsen av konstnärlig kvalitet och kulturpristagarens arbete för konst- och kulturområdet i Halland.

Övriga sökbara kulturstöd

Utöver stödformer med ansökningsförfarande gör Region i Halland och institutionerna Art Inside Out, Rum för Dans och Musik Hallandia en mängd satsningar och utlysningar som syftar till att främja de olika kulturformerna.¹⁶

Subventionerat kulturutbud för barn, unga och äldre

Föreningar som arrangerar kulturella händelser är viktiga för att människor i hela länet ska nås av ett engagerande kulturutbud. Region Halland erbjuder därför länets kommuner och andra arrangörer subventionerat kulturutbud med ett särskilt fokus på kulturprogram för barn, unga och äldre.

¹⁶ En sammanställning av stödmöjligheter finns på Region Hallands webbplats.

Strategiska utvecklingsområden 2025 - 2028

I det här kapitlet bryts kulturstrategins utvecklingsområden ner i insatser som ska genomföras under kulturplaneperioden.

Ett fritt konst- och kulturliv

Mål: Halland – en dynamisk och modig plats

Halland ska vara en dynamisk och utmanande plats där kulturen blomstrar. Ett fritt konst- och kulturliv är otänkbart utan de människor som skapar kultur i alla dess former. Kultur öppnar för mänskliga möten och vågar utmana rådande normer och samhällsvärderingar. Kultur är inte bara en reflektion av samhället utan en aktiv, innovativ aktör i dess utveckling.

Prioritering:

Konstnärligt skapande med yttrandefriheten som grund

Det offentliga samtalet har en viktig funktion i demokratin. Att värdera, tolka och diskutera konst i offentligheten innebär att konsten blir föremål för samhällelig diskussion, reflektion och idéutveckling. Kulturinstitutionerna är viktiga demokratiska arenor. Det behövs dock fler former för kritiska och öppna samtal, där exempelvis utställningar och scenkonstarrangemang får fördjupad uppmärksamhet genom analys och dialog.

Halland ska verka för goda villkor för yrkesverksamma kulturskapare. Kulturpolitiken ska verka mot alla former av hot och trakasserier mot kulturskapare och arbeta för ett öppet demokratiskt samhälle där yttrandefriheten värnas.

Digitaliseringen förändrar samhället kontinuerligt. För kultursektorn ger detta nya möjligheter till konstnärlig förnyelse, effektivisering och bättre tillgänglighet för invånare och besökare. Medie- och informationskunnighet (MIK) är nödvändigt för att kunna värdera och ta till sig information, bilda åsikter och göra sin röst hörd. Digitaliseringen ska nyttjas mer för att främja tillgänglighet, inkludering och kreativitet.

Stärka kulturinstitutionerna som demokratiska arenor

Kulturinstitutionerna har en viktig funktion i demokratin genom att de har möjlighet att lyfta utmanande frågor med anknytning till sina verksamhetsområden.

Kulturinstitutionerna ska stärka sin roll som demokratiska arenor genom att möjliggöra samtal om såväl aktuella samhällsfrågor som frågor som är centrala för konst- och kulturlivet.

Skapa goda villkor för yrkesverksamma kulturskapare

Yrkesverksamma kulturskapare ska få ersättning för sitt arbete. Arvodesrekommendationer ska följas i högre utsträckning än idag av alla verksamheter och projekt som beviljas regional medfinansiering.

Ett särskilt utvecklingsarbete ska påbörjas i samverkan med Region Hallands avdelning regional utveckling utifrån Regionsamverkan Sydsveriges strategi för audiovisuell produktion. Rian designmuseum i Falkenberg ska fortsätta att utvecklas som nod och samlingsplats för designbranschen.

Aktörer som redaktörer, curatorer, producenter och liknande funktioner ger kulturskaparen ett sammanhang och ett partnerskap som kan bidra till högre kvalitet, ökad relevans eller möjligheter till intäkter. Dessa kulturella ”mellanhänder” behöver stärkas.

Ökat samnyttjande av resurser

För att möjliggöra mer effektivt bruk av kompetenser och resurser i Halland ska en kartläggning genomföras. Kartläggningen ska inventera produktionsplattformar som exempelvis kollektivverkstäder, utställningsplatser, scener, offentliga platser som lämpar sig för kulturarrangemang med mera.

Nyttja digitaliseringens möjligheter

Genom att integrera och harmonisera bibliotekens datasystem kan en mer enhetlig och jämn biblioteksservice över hela Halland säkerställas. Det möjliggör för invånarna att använda och utforska digitala resurser och utrustningar på ett mer likvärdigt sätt. Medie- och informationskunskap ska prioriteras särskilt för att möta den ökade graden av desinformation.

Digitalisering av samlingar och arkiv ska utvecklas i nära samverkan med nationella myndigheter för att stärka tillgängligheten.

Prioritering:

Halland i världen och världen i Halland

Halland har länge varit en öppen region med många internationella kontakter. Internationellt samarbete är ett medel för att stärka den konstnärliga kvaliteten i regionen. Det handlar också om att synliggöra och bredda mångfalden i det halländska kulturlivet, att skapa samarbeten, värdefulla relationer och utbyten mellan Halland och världen och göra Halland till en aktiv deltagare i det globala kulturella samtalet.

Det dynamiska in- och utflödet av kreativitet skapar attraktionskraft och bidrar till att etablera Region Halland som en viktig aktör för kulturskapare både nationellt och internationellt. På samma gång stimuleras halländska produktionsmiljöer, institutioner och det lokala kulturlivet. Halland arbetar aktivt med residensverksamhet som möjliggör nationell och internationell samverkan och stärkt kulturell produktion i länet. Det internationella arbetet ska stärkas. Genom fokus på samarbete inom kortare geografiska avstånd kan ett hållbart internationellt arbete utvecklas.

Ökad internationell samverkan med fokus på Norden

De nordiska statsministrarna har enats om att Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region 2030. Det finns en stor kulturell gemenskap att hitta i Norden i form av nätverk och etablerade samarbeten. Det finns också nordiska stödformer som syftar till kultursamarbete. Ur alla hållbarhetsperspektiv är närområdet ovärderligt att arbeta med, mycket förenklas genom kortare geografiska avstånd. Region Halland ska söka samarbete med andra regioner och aktörer på en nordisk nivå för gemensamma satsningar.

Internationell kompetens för kulturskapare och arrangörer

Region Halland ska kartlägga och stödja yrkesverksamma kulturskapares och arrangörers behov av kompetenshöjning för att kunna arbeta på en internationell arena. Region Halland ska vid behov erbjuda kompetensutveckling. Insatserna genomförs i samverkan med aktörer med specialkompetens inom aktuella områden. Insatsen ska även hjälpa aktörer att orientera sig kring hur de kan hitta aktuella internationella nätverk.

Utvecklade sammanhang för residens

Residens möjliggör skapande av konst och stimulerar kulturlivet. Arbetet med residens ska fortsätta att utvecklas genom att stimulera mötesplatser mellan residenskonstnärer, lokala konstnärer och deltagare vid regionens folkhögskolor. Verksamheter med residens ska stärka förutsättningarna för de inbjudna residenskonstnärerna att skapa nya verk som får möta en publik i länet.

Engagerande kulturliv för alla

Mål: Halland – en plats där alla kan delta i kulturlivet

Halland ska vara en plats där kultur är tillgänglig för alla. Varje människa ska, oavsett sina förutsättningar, ha möjligheten att ta del av, skapa och påverka kulturlivet. Kultur ska finnas nära invånarna. Ett aktivt föreningsliv fångar upp engagemang, skapar sammanhållning och tillit.

Prioritering:

Kultur av, med och för barn och unga

Alla barn och unga i Halland har rätt till ett rikt kulturliv med möjlighet till upplevelser och eget skapande. Kultur ska vara en självklar del av barns och ungas vardag, såväl i skolan som på fritiden, oavsett var de bor eller vilka de är. För att säkerställa detta behöver kulturpolitiken ansvara för att tillhandahålla ett väl utvecklat utbud för kultur i skolan. Utbildningspolitiken, å sin sida, behöver ta ansvar för att kultur ska nå barnen i skolan. Tillsammans behöver de två politikområdena kultur och utbildning utveckla strukturer som säkerställer att alla barn får ta del av kultur och får förutsättningar att skapa själva.

Kultur ska finnas där barn och unga lever och rör sig. De ska få möta verk av yrkesverksamma kulturskapare och kunna utöva kultur utan krav på prestation. Arbetet ska möta de utmaningar som barn och unga står inför, som socioekonomiska skillnader och psykisk ohälsa. Förutsättningarna för unga som vill fördjupa sig inom kulturområdet ska också förbättras.

Barns rätt till språk och kunskap

Alla barn har rätt till språk och kunskap. Ett flertal insatser ska göras för att främja små barns språkutveckling. För att barn ska få mer likvärdig tillgång till språk och kunskap ska Region Halland och länets kommuner utveckla det gemensamma arbetet med läsfrämjande. En förstudie ska genomföras kring möjligheter för barn att få egna lånekort på folkbiblioteken. Region Halland och länets kommuner ska även verka för ökad likvärdighet och tillgång till kvalitativ skolbiblioteksverksamhet.

Region Halland och folkbiblioteken i regionen ska etablera ett internationellt forum för barn- och ungdomslitteratur i Halland. I samband med detta ska utvecklingsmöjligheterna för att skapa en bokmessa för barn och unga undersökas.

En meningsfull fritid

Kulturverksamhet för barn och unga på fritiden ska stärkas genom samverkan mellan regionala kulturverksamheter och kommunernas mötesplatser för unga. Det offentliga ska också hjälpa ungdomarna att se och tillvarata nya möjligheter samt utmana begränsande normer. Insatsen bidrar till att möta utmaningen kring ungas ökade psykiska ohälsa.

Samordna kulturskolornas utvecklingsinsatser

Kommunernas kulturskolor spelar en avgörande roll för barns och ungas rätt till eget skapande och möjligheten att utveckla sin kreativitet. Kulturskolan är också en viktig arena för barns och ungas möte med konst och kultur och bidrar till vitalisering och återväxt inom kulturlivet. Region Halland och de halländska kommunerna ska tillsammans samordna kulturskolans utvecklingsverksamhet i länet. Det kan handla om omvärldsbevakning och analys, samordning av utvecklingsfrågor, öppen verksamhet och gemensam fortbildning. Utvecklingsinsatserna ska innefatta både bredd- och spetsverksamhet.

Nästa generation yrkesverksamma kulturskapare

De ungdomar som vill fördjupa sig inom konst och kultur ska få goda förutsättningar att göra detta. Region Halland ska införa ett regionalt ungdomsstipendium och verka för fler kulturella sommarjobb. Återväxten inom kulturområdena ska också stödjas genom förstärkningar i utbildningskedjor samt stöd till ungas konstnärliga utveckling. Folkhögskolorna spelar en viktig roll i arbetet med unga vuxnas konstnärliga utveckling.

Prioritering:

Breddat och inkluderande deltagande

Kultur ska finnas i vardagen där människor lever. Det behöver finnas större variation på kulturupplevelser som speglar fler målgruppers erfarenheter och bakgrund. Region Halland ska bidra till att det skapas och erbjuds ett varierat kulturutbud med både bredd och spets, som engagerar, berör och inspirerar både invånare och besökare. Det ska vara enkelt för alla att delta i kulturlivet. Samverkan är avgörande för att kunna erbjuda tillgång till ett engagerande kulturutbud i hela Halland.

Det civila samhället har en fundamental roll i människors engagemang, i bevarandet och utvecklingen av demokratin samt i invånares inkludering i samhället. Fler behöver engagera sig i kulturlivet i Halland. Det civila samhället ska stödjas i sitt arbete med att fånga upp och tillvarata människors idéer och engagemang.

Utveckla samarbetet mellan Region Halland, kulturinstitutioner och det civila samhället

Region Halland ska utveckla en närmare dialog och samverkan med det civila samhällets aktörer för att uppmuntra och tillvarata invånarnas delaktighet och engagemang. Dialog och samråd med civilsamhällets kulturorganisationer ska utvecklas. Region Halland ska även genomföra en översyn av regelverket för stöd till distriktsorganisationer.

För att kultur ska nå människor krävs kulturarrangörer. Närmare samverkan ska utvecklas mellan regionala kulturinstitutioner och arrangörer. För att bättre nå invånare och besökare ska även publikarbetet stärkas. Strukturen och uppdragen inom teaterområdet ska utredas.

Öka invånarnas delaktighet

Invånarna ska ha större möjlighet att påverka den kultur de erbjuds. Region Halland och verksamheter med stöd från regionen har ett uppdrag att vidga invånarens och besökarens kulturella horisonter. Verksamhet som riktar sig till särskilda målgrupper ska säkerställa deras delaktighet. Ett exempel är att äldre bör kunna påverka vilken kultur de erbjuds vid äldreboenden. Ett annat exempel är att verka för de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur och sitt språk. Sveriges nationella minoriteter är judar, romer, sverigefinnar, tornedalingar och urfolket samerna. De nationella minoritetsspråken är jiddisch, romani chib, finska, meänkieli och samiska samt varieteter på dessa. Region Halland ska arbeta fram mål och riktlinjer för nationella minoriteter utifrån rättighetsperspektiv och implementera dem.

Synliggöra kulturlivet i Halland

Det är utmanande för kulturverksamheter att nå ut med information om det utbud som finns. För att säkerställa att relevant information når invånare och besökare ska ett övergripande arbete med kommunikation och marknadsföring utvecklas. Insatser kan med fördel paketeras för att få större genomslagskraft, ett exempel på detta är arbetet Art Halland som samlar konstaktörer.

Främja kulturella mötesplatser och uppsökande verksamhet

Folkhögskolorna ska utvecklas som kulturella mötesplatser för att få en starkare koppling mellan deltagare, yrkesverksamma kulturskapare och hallänningar. Biblioteken är också viktiga kulturella mötesplatser. Region Halland och länets kommuner ska tillsammans göra en satsning för att locka kompetent bibliotekspersonal för att öka tillgången till läsfrämjande och kunskap.

För att möta invånarna nära sin vardag ska Region Halland och verksamheter med stöd från regionen utveckla fler former av uppsökande verksamhet.

Kultur som samhällskraft

Mål: Halland – en plats där kultur präglar samhället

Halland ska vara en attraktiv och innovativ plats där konst och kultur formar och berikar samhället. Dynamiska regioner präglas av mod att pröva nya idéer och samarbeten mellan kultur, teknik, forskning och näringsliv. Kulturens betydelse för folkhälsa och hållbara livsmiljöer ska tillvaratas mer. Historien är viktig för att förstå de sammanhang och människor som skapat dagens Halland.

Prioritering: Kulturdriven samhällsutveckling

Kulturområdet behöver fördjupa samverkan med andra politikområden för att förverkliga visionen Halland – Bästa livsplatsen.

Arkitektur, form, design, konst och kulturarv, som ryms inom begreppet gestaltad livsmiljö, har en avgörande betydelse i samhällsbygget. Region Halland arbetar sedan 2023 med regional fysisk planering.¹⁷ Kulturområdet ska bidra till samhällsbyggnadspolitikens mål att skapa hållbara och inkluderande platser som erbjuder alla en attraktiv livsmiljö.

Kultur är centralt för livskvalitet och folkhälsa och kan bidra till välmående och välbefinnande samt motverka problem med psykisk ohälsa. Kulturområdets potential inom hälsa och folkhälsa ska tillvaratas i högre utsträckning genom utvecklat samarbete mellan kultur och hälso- och sjukvård.

Utveckling av de kulturella och kreativa branscherna kräver tvärsektoriell samverkan mellan kulturpolitiska och näringspolitiska uppdrag och målsättningar. Genom att underlätta och möjliggöra företagens potential som drivkraft för hållbar utveckling skapas konstnärlig förnyelse, ekonomisk tillväxt, sysselsättning och stärkt konkurrenskraft.

Ökad samverkan kring platsutveckling och samhällsbyggnad

Människan och människans behov ska vara utgångspunkten i utformning och planering av livsmiljön. Politikområdet gestaltad livsmiljö rör ny och befintlig bebyggelse – både hus och ytorna mellan husen – i såväl stadsmiljö som glesbygd. Det sektorsövergripande arbetet med gestaltad livsmiljö ska utvecklas. Processerna leds av samhällsbyggnadsområdet medan

¹⁷ Regional fysisk planering ska skapa goda förutsättningar för att hantera regiongemensamma utvecklingsfrågor. Genom regional fysisk planering tas ett samlat grepp kring frågor och utmaningar på en regional nivå som ska bidra till att fortsätta utveckla Hallands attraktivitet, hållbara utveckling och generera samhällsnytta.

kulturområdet bidrar med sin kunskap. Det är viktigt att det konstnärliga arbetet och kulturmiljöperspektiven involveras tidigt i arbetet.

Utvecklat arbete med kultur och hälsa

Kultur och hälsa är ett tvärvetenskapligt område som visar på kulturens betydelse för människors hälsa. Forskning visar att kultur kan förebygga ohälsa, vara hälsofrämjande och till och med behandlande. Kultur kan förkorta vårdtider och vara en resurs i rehabiliteringsarbete.¹⁸ Regionala och kommunala kulturverksamheter gör redan idag hälsofrämjande insatser. Kultur är dock fortfarande en underutnyttjad resurs för att bidra till människors hälsa i Halland. Region Halland ska därför utveckla det interna samarbetet med hälso- och sjukvården för att skapa samsyn och långsiktigt systematiskt arbete.

Prioritering:

Hallands händelserika historia

Hallands historia spänner från istid till samtid och vad som betraktas som kulturarv förändras över tid. Historien är viktig för att förstå de sammanhang och människor som skapat dagens Halland. Kunskaper om historien – en historiemedvetenhet – behövs för att kunna navigera i samtiden och forma beslut inför framtiden.

Kunskapen och insatserna kring historia inklusive konst- och kulturhistoria behöver utvecklas. I arbetet med att synliggöra Hallands händelserika historia spelar besöksnäringen en viktig roll. Forskningen om länets kulturarv behöver öka och tillgängliggöras för invånare och besökare. Samarbete med yrkesverksamma kulturskapare kan bidra till att historiska platser och företeelser betraktas och undersöks från nya perspektiv. Det kan medverka till att levandegöra historien.

Tillgängliggöra forskning om Hallands historia

Många invånare och besökare vill lära sig mer om historien. Hallands historia analyseras och dokumenteras genom forskning på universitet och högskolor, via arkeologiska utgrävningar och bebyggelseantikvariska undersökningar. Det sker även på museer, i föreningar och via medborgarforskning. Region Halland ska tillsammans med de regionala kulturarvsaktörerna¹⁹ stärka, samla och tillgängliggöra forskningen för invånare och besökare.

Ökad samverkan mellan kulturarv och besöksnäring

När människor reser till nya platser vill de gärna uppleva dess kultur och kulturarv.²⁰ Genom utvecklat samarbete med besöksnäringen kan kulturarvet utveckla sin attraktivitet, synliggöras mer och locka både invånare och besökare.

¹⁸ World Health Organization (WHO), *What is the evidence on the role of the arts in improving health and wellbeing?*, 2019, <https://www.who.int/europe/publications/i/item/9789289054553>

¹⁹ Högskolan i Halmstad, Stiftelsen Hallands Läns museer, Länsstyrelsen Halland och hembygdsrörelsen.

²⁰ Riksantikvarieämbetet, *Räkna med kulturarvet*, 2023, <https://www.raa.se/2023/03/sa-kan-kulturarvets-varde-raknas/>

Kulturområden

Läshänvisning

I detta kapitel beskrivs Hallands kulturliv 2024 utifrån olika kulturområden. Samverkan är helt avgörande för att nå målen i kulturplanen. Därför ska alla kulturområden gemensamt bidra till kulturplanens strategiska utvecklingsområden, prioriteringar och insatser. De beskrivs i det föregående avsnittet *Strategiska utvecklingsområden*.

Scenkonst

Scenkonstområdet innefattar dans, musik, cirkus, teater och blandformer och konst- och kulturformer som gatuteater, musikdramatik och revy. De konstnärliga uttrycken är ofta gränsöverskridande och utmanar publiken i nya spännande möten.

Scenkonsten är beroende av såväl lokaler som arrangörer. Dans och cirkus kräver lokaler som är anpassade så att kulturskaparna kan utöva sin konstform utan att skada sig medan musik och talteater är mer beroende av lokalens storlek och ljudmiljö. Det finns behov av att utveckla samarbetet med länets arrangörer och främja nya arrangörer för att säkerställa att scenkonst kan nå hallänningarna. Utöver detta finns det en kompetensbrist gällande scentekniker.

Teater och cirkus

Teater- och cirkusområdet i Halland består av länets regionteater Teater Halland, professionella teatergrupper, revyer, en traditionell cirkus, arrangörer och amatörteaterföreningar. Hallands bildningsförbund erbjuder ett stöd till amatörteaterföreningar. Dessutom erbjuder kulturskolor och kommunala ungdomsverksamheter möjligheter för barn och unga att fördjupa sig i teater. Studieförbunden erbjuder liknande insatser för vuxna. Flera gymnasieskolor i Halland har teaterinriktningar inom sina estetiska program. Sturegymnasiet i Halmstad erbjuder spetsutbildning i teater, och Katrinebergs folkhögskola har en skådespelarlinje som är den enda eftergymnasiala teaterutbildningen i Halland.

Genom produktioner som speglar angelägna frågor i människors liv kan teatern öppna upp för nya erfarenheter, reflektioner och gemensamma upplevelser. Halland är känt för sin starka revytradition som lever och frodas. Region Halland arbetar för att ett brett spektrum av teaterupplevelser och eget skapande ska erbjudas länets invånare, oavsett var i regionen de bor eller hur gamla de är.

Inom scenkonstområdet erbjuder Riksteatern ett subventionerat kulturutbud för de arrangörsföreningar som vill presentera professionell scenkonst.

Grunduppdrag

Teater Halland

- producera professionell scenkonst för barn, unga och vuxna på en hög konstnärlig nivå,

- med sin verksamhet utgöra grunden för en stabil, långsiktig och väl förankrad utveckling av scenkonstproduktionen i Halland,
- bidra till demokratiutvecklingen i samhället genom att ta aktiv del i samhällsdiskussioner, bjuda in grupper med skilda erfarenheter och våga problematisera det komplicerade samt
- samverka nationellt och fortsätta söka nya internationella samarbetspartners.

Riksteatern Halland

- Främja arrangörsutveckling med fokus på professionell scenkonst samt
- stödja, stärka och utveckla arrangörsföreningars arbete genom kompetenshöjande, stödjande och samordnande insatser.

Utvecklare

Region Halland har utvecklare för teater- och cirkusområdet med ett konst- och kulturfrämjande uppdrag. Uppdraget innebär att stödja, bevara och utveckla teater- och cirkusområdet samt öka dess tillgänglighet och synlighet för allmänheten.

Dans

Rum för Dans är Hallands dansinstitution som drivs gemensamt av Falkenbergs kommun, Kungsbacka kommun och Region Halland. I länet finns även koreografer, professionella dansare och konstnärsdrivna organisationer. De koreografer och dansare som bor och verkar i Halland skapar föreställningar och utvecklar lokala mötesplatser och initiativ som stärker dansområdet och bjuder in till ett varierat utbud av dansupplevelser.

Det finns möjligheter för barn och unga att dansa på sin fritid genom studieförbund, kulturskolor och kommunala ungdomsverksamheter. Vissa studieförbund erbjuder även dans för vuxna. Estetiska program med dansinriktning finns i två kommuner varav Sturegymnasiet i Halmstad erbjuder spetsutbildning inom dans. Många människor dansar på sin fritid även utanför dessa organisationer, i folkdanslag, privata dansskolor eller inom egna initiativ. Löftadalens folkhögskola erbjuder sommarkurser med inriktning på dans.

Infrastrukturen för dans har utvecklats positivt under de senaste åren men förbättringar behövs fortfarande, både för de som utövar dans och för publiken. Arbetet inom Regionsamverkan Sydsverige är av hög vikt för den nationella och internationella infrastrukturen för dans.

Grunduppdrag

Rum för Dans

- Skapa ett dansutbud med bredd och spets genom gästspel, residensverksamhet och samproduktion samt
- skapa förutsättningar för delaktighet och kunskapsutveckling kring dansområdet.

Rum för Dans har även ett konst- och kulturfrämjande uppdrag. Uppdraget innebär att stödja, bevara och utveckla dansområdet samt öka dess tillgänglighet och synlighet för allmänheten.

Regionsamverkan Sydsverige

Inom Regionsamverkan Sydsverige samverkar dansområdet för att stärka infrastrukturen och öka tillgängligheten till dans samt vara en stark röst nationellt och internationellt.

Musik

Musikområdet är starkt i Halland och musiken är en viktig del i många hallänningars liv. Här finns musikarrangörer som föreningar, företag och kommunalt drivna scener. Spelplatser är avgörande för att musik ska möta invånarna. Dessa arrangörer spelar en central roll i att utveckla musiklivet i regionen. Musik Hallandia är Hallands regionala musikinstitution. Studieförbund, kulturskolor, trossamfund och kommunerna i Halland samt föreningslivet har en viktig roll för att musiken och musicerandet ska blomstra och utvecklas i regionen.

Musiken har många utövare i olika åldrar och genrer, från amatörer till professionella musiker och musikgrupper, vilket bidrar till det rika musiklivet. På Sturegymnasiet i Halmstad finns ett musikprogram med riksintag, och Löftadalens folkhögskola erbjuder musikundervisning inom artist- och produktionslinjen, musikallinjen, musikproducentlinjen och singer-songwriterlinjen. Katrinebergs folkhögskola har en utbildning för scentekniker. Dessa är, tillsammans med Teknikhögskolans YH-utbildning ljud- och musikproducent i Varberg, länets fem eftergymnasiala utbildningar inom musikområdet. Många människor deltar i musikaktiviteter på sin fritid, i privata musikskolor eller i egna initiativ.

Region Halland arbetar för att erbjuda en mångfald av musikupplevelser till Hallands invånare och besökare. Det finns behov av att bredda och komplettera konsertutbudet i Halland och arbeta med publikutveckling för att tillgängliggöra musik i hela regionen. Nya spelplatser, miljöer, arrangörer och musikaliska uttryck behövs samtidigt som de befintliga behöver stöttas. Barns möte med musik och metoder för barns egen musikskapande behöver främjas. Den unga musikscenen behöver stärkas genom att möjliggöra möten, speltillfällen, kunskapsutbyte och samarbete mellan unga musikaktörer på lokal, regional och nationell nivå.

Grunduppdrag

Musik Hallandia

- Verka för musikscenens utveckling och dess tillgänglighet i Halland. I samarbete och samråd med musiklivets olika aktörer – såväl regionalt som nationellt och internationellt – ska de producera, främja och stödja musiklivet i Halland.

Musik Hallandia har även ett konst- och kulturfrämjande uppdrag. Uppdraget innebär att stödja, bevara och utveckla musikområdet samt öka dess tillgänglighet och synlighet för allmänheten.

Regionsamverkan Sydsverige

Inom Regionsamverkan Sydsverige samverkar musikområdet kring barn och unga, stärkt infrastruktur för musiklivet med fokus på arrangörskap samt den regionala musikinstitutionens roll för musiklivet i Sydsverige.

Kulturarv och kulturmiljö

Kulturarv är spår och uttryck från det förflutna som tillskrivs värde och används i samtiden. Exempel på detta är föremål, byggnader, berättelser och traditioner som människor i det förflutna efterlämnat sig. Kulturmiljön är en del av kulturarvet och består av miljöer som människor har påverkat och format.

Vad som betraktas som kulturarv förändras över tid. Arbete med kulturarvet innebär att välja, värdera och aktivera det. För att kulturarvsprocessen ska anses vara legitim, måste de val som görs baseras på vetenskaplig grund. Förståelse för historien och kunskap om kulturarvet är en viktig beståndsdel i ett levande demokratiskt samhälle. Kulturarvet kan bidra till möten, lärande och en fördjupad förståelse för människors levnadsöden genom tid och rum.

Det finns många aktörer som arbetar inom kulturarvsområdet i Halland. Stiftelsen Hallands läns museer bedriver genom Hallands Konstmuseum och Hallands kulturhistoriska museum regional museiverksamhet och regionalt kulturmiljöarbete. Stiftelsen förvaltar kulturhistoriska samlingar och konstsamlingar från hela regionen och tillgängliggör dessa genom utställningar, visningar, program och digital förmedling. Avdelningen Kulturmiljö Halland ansvarar för arkeologiska och byggnadsantikvariska frågor, och genomför bland annat utredningar, utgrävningar, bistår med rådgivning och bedriver forskning.

Länsstyrelsen arbetar inom kulturarvsområdet bland annat med tillsyns- och tillståndsärenden enligt kulturmiljölagen och med att kulturmiljöer tas till vara i samhällsutvecklingen. Kommunerna stödjer också kulturarvsarbete genom sitt stöd till civilsamhället och många kommuner bedriver på eget initiativ arbete inom området. Högskolan i Halmstad bedriver viss utbildning och forskning inom kulturarvsområdet och är en viktig samarbetspartner.

Den halländska hembygdsrörelsen är en av de största ideella rörelserna i länet med strax under 20 000 medlemmar. Hembygdsrörelsen beskriver, tillgängliggör och dokumenterar lokal historia, samt vårdar och förvaltar ett stort antal äldre byggnader. Radiostationen i Grimeton är ett världsarv. Den är en unik, fortfarande fungerande radiostation från 1920-talet som vittnar om starten på det trådlösa samhället. I Halland finns även många mindre kommunala, ideella eller privata museer. Studieförbunden, friluftslivet och besöksnäringen utgör också viktiga aktörer på kulturarvsområdet.

Halland har många kulturhistoriskt intressanta platser, bland annat fornlämningar, byggnadsminnen, kulturreservat och kyrkor som skyddas av kulturmiljölagen. Några intressanta platser i regionen är Lugnarohögen, Tjolöholms slott och Äskhults by.

Barn och unga har rätt att ta del av kulturarvet. Kunskap om historiska sammanhang är ett viktigt verktyg för att kunna göra egna kopplingar mellan dåtid och nutid. Kulturarvsområdet behöver arbeta med att levandegöra kulturarvet, göra forskningsresultat tillgängliga för allmänheten och bli bättre på att förstå och svara mot nutidens behov och förväntningar.

Stiftelsen Hallands läsmuseer

- Producera utställningar och programverksamhet med hög kvalitet och med ett mångsidigt sammansatt utbud,
- sträva efter att nå en bred publik och nya publikgrupper, med särskilt fokus på barn och unga,
- förvalta, utveckla och tillgängliggöra samlingarna för hela regionen,
- bedriva kulturmiljöverksamhet och värna kulturhistoriska värden i samhällsutvecklingen samt
- Hallands resurscentrum för kulturarv.

Utvecklare

Region Halland har utvecklare för kulturarvsområdet med ett kulturfrämjande uppdrag. Uppdraget innebär att stödja, bevara och utveckla kulturarvsområdet samt öka dess tillgänglighet och synlighet för allmänheten.

Regionsamverkan Sydsverige

Inom Regionsamverkan Sydsverige samverkar kulturarvsområdet för att öka tillgängligheten till kulturarvet, öka kunskapen inom sektorn och vara en stark röst nationellt.

Arkiv

Arkiven är en viktig del av det gemensamma kulturarvet. Arkiven innehåller information som gör samtiden begriplig ur ett historiskt perspektiv. Kommuner, regioner och myndigheter ansvarar för sina egna arkiv. De enskilda arkiven består av arkivhandlingar som uppstått ur olika organisationer som föreningar, företag, stiftelser eller liknande. De enskilda arkiven synliggör den roll invånarnas engagemang spelar i samhällsutvecklingen. Hur människor har organiserat sig för att erövra, försvara och utveckla demokratin. För att få en bra återspeglning av samhället krävs dock att få in en större mångfald av arkiv.

Arkiven innehåller bland annat textdokument, fotografier, filmer, ljudinspelningar och föremål. De används av invånare, elever, forskare och yrkesverksamma kulturskapare för att utforska den gemensamma historien och skapa nya sammanhang. Arkivpedagogiken behöver utvecklas ytterligare.

Den regionala enskilda arkivverksamheten leds av Arkiv Halland. Arkiven innehåller handlingar från olika typer av föreningar, som idrottsföreningar, politiska föreningar, sociala föreningar och hjälporganisationer, tillsammans med företagshandlingar och personarkiv. De flesta av arkiven kommer från organisationer som inte längre är aktiva, vilka kallas ägarlösa arkiv.

Förvaltningen och utvecklingen av de regionala enskilda arkiven är ett gemensamt ansvar för Region Halland, kommunerna, företag och det civila samhället.

Grunduppdrag

Arkiv Halland

- Ta emot, dokumentera, vårda, bevara och tillgängliggöra enskilda arkiv,
- vägleda andra enskilda arkiv i länet, som hembygdsföreningar, samt
- samverka med övrig arkiv- och samlingsverksamhet på Stiftelsen Hallands läns museer.

Bibliotek och språkutveckling

Biblioteken ska ge Hallands invånare tillgång till fri och pålitlig information. De förmedlar kunskap och bidrar till fri åsiktsbildning. Biblioteken ska vara tillgängliga för alla och fungera som attraktiva mötesplatser. Biblioteken ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt för kulturell verksamhet. Biblioteken har en viktig roll kring läslust och demokrati. Personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska är prioriterade grupper.

Det halländska bibliotekslandskapet utgörs av folkbibliotek, skolbibliotek, högskolebibliotek, sjukhusbibliotek och av regional biblioteksutveckling. Region Halland och länets kommuner har biblioteksplaner i enlighet med bibliotekslagen. Alla har rätt till språk. Oavsett om det gäller att utveckla och tillägna sig svenska språket, det egna modersmålet eller nationella minoritetsspråk.²¹ Region Halland samarbetar med kommunerna och andra för att främja små barns språkutveckling.

Biblioteken är en viktig del av demokratin och försvaret för grundläggande värden och rättigheter. Biblioteken är en demokratisk arena där människor med olika bakgrund och förutsättningar kan mötas och ta del av kunskap, litteratur och kultur samt stimulera fri åsiktsbildning. Biblioteken kan även öka biblioteksverksamhetens digitala kompetens, allmänhetens digitala delaktighet samt verka för en hållbar medie- och informationskunnighet (MIK).²²

Det behövs insatser som leder till ökad likvärdighet och tillgänglighet i folkbibliotekens utbud och tjänster. Biblioteken består inte bara av biblioteksrummet utan biblioteket kan verka uppsökande på platser där invånare är. Det uppsökande arbetet behöver utvecklas.

Grunduppdrag

Utvecklare

Region Halland har utvecklare inom biblioteksområdet med uppdrag att stärka folkbibliotekens och skolbibliotekens utveckling i alla kommuner i Halland genom att främja samverkan, erbjuda fortbildningar, stödja projekt, driva metodutveckling samt genom omvärldsbevakning.

Regionsamverkan Sydsverige

Inom Regionsamverkan Sydsverige samverkar biblioteksområdet för att utforska bibliotekens demokratiska uppdrag.

²¹ Finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska samt varieteter av dessa språk

²² Medie- och informationskunnighet (MIK) omfattar kunskaper som är nödvändiga för att kunna ta till sig tillförlitlig information, bilda åsikter och göra sin röst hörd.

Litteratur

Litteratur inkluderar olika skrivna former, som prosa, poesi, essäer, facklitteratur, dramatik, serier, grafiska romaner och till och med spel. Texterna kan vara i olika format, från tryckta böcker till digitala medier, framträdanden och taktila element som punktskrift. Litteraturen är viktig både som konstform och som bärare av språk och kultur.

Litteraturen ger människor möjlighet att utforska sin egen historia och förstå andra perspektiv. Kvalitetslitteratur fördjupar och utmanar läsarens tankar och erbjuder konstnärliga upplevelser. Det finns ett nationellt mål att alla i Sverige ska ha tillgång till litteratur av hög kvalitet.

I det litterära landskapet i Halland finns litteraturskapare som författare, manusförfattare, dramatiker, poeter, översättare och kritiker. Här finns bokförlag, bokhandlare, antikvariat och litterära sällskap. Biblioteken och studieförbunden utgör en viktig infrastruktur för att få litteraturen att nå hallänningen. Även andra konstformer skapar verk utifrån en litterär grund.

Litteratur- och läsfrämjande stärker varandra. Kunniga läsare inspirerar författare i deras arbete och bra litteratur utvecklar läsarna. Samtal om litteratur och möten mellan författare, läsare, kritiker och bibliotekarier ska främjas för att uppmuntra läsning och litteraturutveckling.

Grunduppdrag

Utvecklare

Region Halland har utvecklare för litteraturområdet med ett konst- och kulturfrämjande uppdrag. Uppdraget innebär att stödja, bevara och utveckla litteraturområdet samt öka dess tillgänglighet och synlighet för allmänheten.

Regionsamverkan Sydsverige

Inom Regionsamverkan Sydsverige samverkar litteraturområdet för att stärka den konstnärliga utvecklingen.

Film

Film är en bred kulturform som inkluderar rörlig bild, audiovisuella uttryck och digitala berättelser. Film är en konstform, en bransch och ett betydande massmedium som når människor över hela världen. I Halland består filmområdet av filmskapare, filmklubbar, biografer, privata filmaktörer, föreningar och kommunal skolbio. Filmområdet sysselsätter allt från manusförfattare till scenografer, musiker och skådespelare.

Film är ett kraftfullt verktyg för kommunikation och reflektion. Filmkunnighet, att kunna tolka, analysera och skapa film, är värdefullt i dagens samhälle. Region Halland och länets kommuner behöver höja filmkunnigheten genom filmpedagogiska program, filmfestivaler och andra aktiviteter som främjar förståelse och engagemang för filmkonsten. Arbetet med skolbio behöver utvecklas i samverkan med länets kommuner.

Film finns på flera kommunala kulturskolor i Halland. På Katrinebergs folkhögskola finns en filmlinje. Gymnasial filmutbildning finns på Sturegymnasiet i Halmstad. Dessa utbildningar ger möjligheter till unga talanger att utveckla sina färdigheter och skapa egna filmer. Det är viktigt att stödja denna utveckling och överbrygga klyftan mellan utbildning och professionellt arbete inom filmbranschen. HighFives XR Lab utgör Hallands innovationsarena för teknologier som virtual reality, augmented reality och mixed reality.

För att stödja filmens utveckling krävs öppenhet för nya tekniker och stöd till filmskapare i form av finansiering, nätverk, fortbildning och teknik. För att möjliggöra visning av film krävs teknikutveckling såväl som pedagogiska insatser. Doc Lounge Varberg erbjuder en mötesplats med dokumentärfilmen i centrum.

Inom Regionsamverkan Sydsverige finns en gemensam strategi för audiovisuell produktion. Arbetet sker tvärsektorielt mellan kultur och näringsliv och Region Halland har ambitioner att förbättra förutsättningarna för filmproduktion i länet.

Grunduppdrag

Hallands filmresurscentrum, inom Katrinebergs folkhögskola:

- Låna ut teknik,
- erbjuda utbildning och nätverksträffar samt
- erbjuda filmresidens.

Utvecklare

Region Halland har utvecklare för filmområdet med ett konst- och kulturfrämjande uppdrag. Uppdraget innebär att stödja, bevara och utveckla filmområdet samt öka dess tillgänglighet och synlighet för allmänheten.

Regionsamverkan Sydsverige

Inom Regionsamverkan Sydsverige samverkar filmområdet kring visning, filmpedagogik och talangutveckling samt genom en audiovisuell strategi som rör både kultur- och näringspolitiken. Där prioriteras att marknadsföra Sydsverige, underlätta för produktioner, utbildning och kompetensförsörjning, konstnärlig utveckling och starka strukturer för talanger samt stöd till affärsutveckling och finansiering av produktion.

Bild och form

Bild- och formområdet omfattar bildkonst, arkitektur, fotografi, illustration, skulptur, form och design samt gränsöverskridande konstformer som rymms inom samtidskonsten.

Estetiska och konstnärliga värden påverkar människor dagligen. De har stor betydelse för det offentliga rummet, där invånare, oavsett bakgrund, kan möta konst i vardagen. Halland strävar efter att stärka sin position som en attraktiv konstregion genom handlingsplanen *Attraktiv konstregion – för konsten, konstnärerna och invånarna och besökarna*.

I Halland finns Hallands Konstmuseum som är en del av Stiftelsen Hallands läns museer, och som förvaltar en stor konstsamling, producerar utställningar och är en nod för bild- och formområdet. Därtill finns bild- och formaktörer som Rian designmuseum, bildkonstnärer, fotografer, formgivare, skulptörer, konstmuseer, konsthallar, gallerier, kollektivverkstäder, ateljéer, konstnärsföreningar, konstföreningar och ett regionalt resurscentrum för konst, Konst i Halland. På utbildningsområdet finns en grundläggande bild- och konstlinje på Löftadalens folkhögskola samt Hallands konstskola i Halmstad som är knuten till Katrinebergs folkhögskola. Studieförbunden har en omfattande cirkelverksamhet inom bild- och formområdet.

För att stärka konstnärernas möjlighet att bo och verka i Halland behöver det finnas en infrastruktur med produktionsplattformar, kollektivverkstäder, ateljéer, visningsplatser och jurybedömda salonger. Villkoren för konstarrangörer och visningsplattformar behöver förbättras likväl som villkoren för de yrkesverksamma kulturskaparna. Medverkans- och utställningsersättningsavtalet är en viktig insats på bild- och formområdet för att garantera ersättning till utställande konstnärer.

Region Halland har en viktig roll vad gäller offentlig konst, både som inköpare av konst och som förmedlare av konst till invånarna. Region Hallands konstsamling ger invånarna en variation av uttryck, bidrar till bättre vårdmiljöer och andra regionala miljöer att vistas i och kan vara en del av den vårdande processen. Konstsamlingen utökas kontinuerligt med nyinköp. Det finns behov av att vidareutveckla nya sätt att visa regionens konstsamling för allmänheten.

Region Halland tillämpar enprocentsregeln för konstnärlig gestaltning av offentliga miljöer. Det innebär att minst en procent av budgeten vid ny-, om- och tillbyggnation ska användas för konstnärlig gestaltning.

Grunduppdrag

Hallands Konstmuseum, inom Stiftelsen Hallands Läns museer

- samla, visa och vårda konst,
- fungera som nav och drivkraft för att stärka och utveckla konstlivet i Halland samt
- vara en mötesplats där upplevelser varvas med samtal om angelägna frågor i samtiden och ge möjlighet till fördjupad kunskap.

Konst i Halland, inom Stiftelsen Hallands läns museer

- samordna och driva nätverk inom bild- och formområdet; kring utställningsplatser, offentlig konst och konstpedagogik,

- arrangera residensverksamhet och utbytesprogram med nationella och internationella utblickar,
- fortbildning för bild- och formkonstnärer samt
- bedriva konstpedagogiskt utvecklingsarbete.

Rian designmuseum

- Innovativ arena för design med regional, nationell och internationell synlighet,
- centrum för kunskap och bildning om design samt
- huvudman för SPOK Halland - en digital plattform för hållbar produktion och konsumtion.

Utvecklare – bild och form

Region Halland har utvecklare för bild- och formområdet med ett konst- och kulturfrämjande uppdrag. Uppdraget innebär att stödja, bevara och utveckla bild- och formområdet samt öka dess tillgänglighet och synlighet för allmänheten.

Utvecklare – offentlig konst

Region Halland har utvecklare för offentlig konst vars uppdrag är inköp och placering av konst i regionens miljöer, exempelvis sjukhus, vårdcentraler och tandvårdcentraler samt tillgängliggöra den för allmänheten. Även arbetet med enprocentregeln ingår i uppdraget.

Regionsamverkan Sydsverige

Inom Regionsamverkan Sydsverige samverkar bild- och formområdet kring växelverkan mellan stad och landsbygd, metodutveckling och kunskapsstärkande insatser samt internationalisering. Bland annat sker utvecklingsarbete kring konstkritik.

Slöjd och konsthantverk

Slöjd och konsthantverk omfattar olika former av konstnärligt skapande. Från traditionella hantverksyrken och byggnadshantverk till småskalig industri, design, samtida yttringar samt slöjd och konsthantverk med rötter i andra länder och inom de nationella minoriteterna. Området förenar traditioner, generationer, kulturarv och historia med samtid, nyskapande och framtid. Slöjd och konsthantverk verkar inom både kultur- och näringspolitiken.

Slöjd- och konsthantverksområdet i Halland utgörs av såväl organiserad slöjd i föreningar, vävstugor, slöjdkaféer och studieförbund som enskilda slöjdare och konsthantverkare. Slöjd och konsthantverk har en stark närvaro på digitala plattformar och lockar en mångfald av invånare i olika åldrar och med olika bakgrund. Halland har slöjdföretag och slöjdarrangörer som museer, bibliotek och hembygdsgårdar. Löftadalens folkhögskola har en keramiklinje och en utbildning kring textila återbruk.

Slöjd och konsthantverk är ett självklart inslag i ett hållbart samhälle. Detta har bidragit till ett ökat intresse för att skapa och uppleva slöjd. För att nyttja potentialen till fullo krävs ökad samverkan med andra politikområden.

Det finns mycket tyst kunskap inom slöjdområdet och det är viktigt att bibehålla en hög kunskapsnivå samtidigt som nya former av slöjd och konsthantverk främjas. Halland har flera unika hantverkstraditioner.²³ Genom att uppmärksamma dessa traditioner kan de göras tillgängliga för en bredare publik och bevaras för framtida generationer.

Det är viktigt att nå fler utanför den organiserade slöjdrörelsen, och främja samtal om såväl moderna som historiska material och tekniker. Dessutom behövs fler möjligheter att visa upp slöjdverk, och förbättra barns och ungas möjlighet att praktisera slöjd. MU-avtalet behöver brukas i högre utsträckning inom slöjd och konsthantverk.

Grunduppdrag

Utvecklare

Region Halland har utvecklare för slöjdområdet med ett konst- och kulturfrämjande uppdrag. Uppdraget innebär att stödja, bevara och utveckla slöjdområdet samt öka dess tillgänglighet och synlighet för allmänheten.

Regionsamverkan Sydsverige

Inom Regionsamverkan Sydsverige samverkar slöjdområdet kring slöjd och hälsa.

²³ Sticktraditionen binge, broderitekniken hallandssöm, vävtekniken opphämta och det sydsvenska bonadsmåleriet.

Spelkultur

Spelkultur är en konstform, en folkrörelse och en bransch. Allt fler människor ägnar sig åt spelkultur i olika former, från brädspel och digitala spel till rollspel och lajv. Vad som kännetecknar spelkulturen är att den alltid omfattar interaktiva inslag.

Spelkulturen engagerar enskilda individer, grupper, föreningsliv och näringsliv, och det finns utövare i olika åldrar, från fritid till profession. Spelbranschen har snabbt vuxit till en världsomspännande industri med kulturell och ekonomisk betydelse. Spelformer som huvudsakligen innehåller spel om pengar (gambling) omfattas inte av Hallands kulturplan.

I Halland anordnas genom studieförbund, föreningar och bibliotek allt från studiecirklar, kurser, evenemang och festivaler till konvent. Området samlar även konstnärer med inriktning på konst som tar utgångspunkt i spelkulturens olika aspekter samt ett antal professionella spelutvecklare som driver spelstudior i bolagsform.

Utbildning i spelgrafik, spelutveckling och E-sport finns i Halland på gymnasial nivå. På Högskolan i Halmstad finns E-sportlabbet, som är en spelmiljö och en arena för forskning och för att integrera e-sporten i olika utbildningar. Digitalt laborativt centrum (DLC) erbjuder utrustning och digitala verktyg för att utforska spel, miljöer och berättelser.

Att skapa spel är ett kreativt hantverk som innefattar flera andra konst- och kulturformer. Den inkluderar och påverkar andra kulturella uttryck som scenkonst, bild och form, film, litteratur, slöjd, hantverk, kulturarv, lek och idrott. Samtidigt använder traditionella kulturyttringar alltmer element från spelkulturen, vilket skapar konstnärlig förnyelse. Spelkulturen ger många möjligheter för kreativitet och samarbete.

Grunduppdrag

I nuläget saknas grunduppdrag på spelområdet.

Art Inside Out

Art Inside Out är en kulturinstitution som genererar nya upplevelser, möten och samtal. Verksamheten bjuder in konstnärer från olika konstområden eller konstfält att genom residens verka på olika platser i Halland. Art Inside Out drivs av Region Halland tillsammans med de halländska kommunerna.

Ett residens innebär att kulturskapare får möjlighet att bo och arbeta i Halland under en viss tid. Här kan de utforska och skapa utifrån ett tema som är kopplat till platsen. För att få lokal förankring samarbetar Art Inside Out och dess residenskonstnärer med invånare, institutioner, det civila samhället och lokala yrkesverksamma kulturskapare. Detta för att främja konstnärlig utveckling i Halland och ge invånare och besökare tillgång till nya konstupplevelser.

Tema och plats för residensen bestäms i samråd med värdkommunen. Verksamheten fördelas jämnt mellan kommunerna utifrån deras förutsättningar.

Grunduppdrag

Art Inside Out

- Främja och stödja konstnärlig och kulturell utveckling genom att bjuda in nationella och internationella konstnärer inom olika konstformer med särskilt fokus på samtida uttryck,
- stärka förståelsen för konstens och kulturens roll i samhället,
- öka tillgängligheten till konst och kultur för invånarna i Halland samt
- främja samarbete och dialog mellan konstnärer, kulturskapare, lokalsamhället och andra kulturinstitutioner och aktörer, både nationellt och internationellt.

Bilaga 1: Ordlista

Audiovisuell – som rör både ljud och bild, vanligtvis relaterat till film och tv.

Breddat deltagande – att göra kulturella aktiviteter och uttryck tillgängliga för en bredare publik, inklusive människor från olika bakgrunder och samhällsskikt.

Centrumbildning – en förening eller stiftelse som samlar yrkesverksamma kulturskapare för att verka för deras intressen och förmedla uppdrag.

Civila sambället – en arena, skild från staten, marknaden och det enskilda hushållet, där människor organiserar sig och agerar tillsammans i gemensamma intressen.

Curator – en person som är ansvarig för att organisera och planera konstutställningar.

Demokratiska arenor – mötesplatser, institutioner eller diskussionsforum där demokratiska principer och värden främjas och utövas.

Det kulturella ekosystemet – det system av institutioner, organisationer och personer som stödjer och påverkar konstnärligt skapande.

Det subventionerade kulturutbudet – Region Halland subventionerar ett kulturutbud riktat till barn och unga samt äldre.

Digitalt utanförskap – brist på tillgång till och förmåga att använda digitala verktyg och resurser.

Enprocentsregeln – en policy där en procent av budgeten för ny-, om- och tillbyggnation ska användas för att integrera konstnärlig gestaltning i offentliga miljöer.

Gestaltad livsmiljö – ett politikområde kring utformningen och utseendet på den byggda miljön där människor lever och verkar.

Hållbar tillväxt – en utveckling som uppfyller dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov.

Idéburen organisation – en juridisk person som uteslutande har ett allmännyttigt syfte. Organisationen ska bedriva en offentligt finansierad välfärdsverksamhet, eller ha för avsikt att bedriva en offentligt finansierad välfärdsverksamhet. Kammarkollegiet tillhandahåller en definition av begreppet och vad som krävs för att registreras i det nationella registret över idéburna organisationer.

Kollektivverkstäder – platser där konstnärer och hantverkare kan dela utrustning, utrymme och resurser för att arbeta tillsammans och eller skapa konst.

Konst- och kulturkritik – granskning och bedömning av konstnärliga och kulturella uttryck.

Konstnärlig frihet – en grundlagsskyddad rättighet som innebär att konstnärer har rätt att uttrycka sig fritt utan rädsla för censur eller ingripande från myndigheter.

Konstnärligt skapande – processen att skapa konstverk eller kulturella uttryck genom kreativitet och tekniska färdigheter.

Kulturinstitution – verksamheter som utgör en stabil bas för såväl kontinuitet som konstnärlig förnyelse inom kulturlivet.

Kultursamverkansmodellen – ett system där staten överlåter ansvar att fördela vissa statsbidrag till regionala kulturverksamheter till regionerna.

Lektörer – personer som granskar och ger feedback på litterära verk.

Medie- och informationskunnighet (MIK) – ett samlingsnamn för kunskaper som är nödvändiga för att kunna ta till sig tillförlitlig information, bilda åsikter och göra sin röst hörd.

Medverkans- och utställningsavtalet (MU-avtalet) – ett avtal för alla slags utställningsarrangörer. Avtalet bestämmer ekonomisk ersättning till upphovspersoner som ställer ut eller medverkar i en utställning med verk som de själva äger.

Nationella minoriteter – Sveriges nationella minoriteter är judar, romer, sverigefinnar, tornedalingar och urfolket samerna. De nationella minoritetsspråken är jiddisch, romani chib, finska, meänkieli och samiska samt varieteter på dessa.

Publikarbete – insatser för att locka och engagera publik för kulturella evenemang och aktiviteter.

Regionsamverkan Sydsverige – ett samarbete mellan Sveriges sex sydligaste regioner; Region Blekinge, Region Halland, Region Jönköpings län, Region Kalmar län, Region Kronoberg och Region Skåne

Residens – ett program eller arrangemang där konstnärer erbjuds tid, utrymme och ersättning att arbeta och skapa konst.

Resurscentrum – en plats eller institution som tillhandahåller resurser och stöd inom ett visst område.

Scen tekniker – personer som ansvarar för tekniska aspekter av en scenkonstföreställning, såsom ljus, ljud och scenografi.

Uppsökande verksamhet – att kulturverksamheter tar sig till invånarna i stället för att invånarna ska ta sig till dem.

Visningsplatser – platser där konstverk eller kulturella uttryck visas för allmänheten.

Yrkesverksam kulturskapare – person som försörjer sig på sin konst eller strävar mot att göra det, i kombination med hög yrkeskunskap.

Bilaga 2: Lagstiftning och nationella kulturpolitiska mål

Att fritt kunna delta i kulturlivet och uttrycka sig genom konst är en mänsklig rättighet enligt FN:s *internationella konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter*. *Grundlagen* slår fast att den enskildas personliga, ekonomiska och kulturella välfärd ska vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten (RF 1 kap. 2 §). Inom kulturområdet är bibliotek, museer och kulturmiljö reglerade i lagstiftningen.

Bibliotekslagen (2013:801). Region Halland har det lagstadgade uppdraget att bedriva regional biblioteksverksamhet i Halland. Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla (2 §).

Museilagen (2017:563). Museilagen infördes 2017 och utgör den första samlade lagen för museiområdet i Sverige. Lagen förenar museernas kärnverksamheter, samlingsverksamhet, kunskapsuppbyggnad och publikt arbete, och sätter dem i samband med museernas roller i samhället. Museilagen betonar kulturarvsaktörernas oberoende och lyfter tydligt fram museernas betydelse för bildning, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning samt museernas ansvar för kunskap, allsidighet, öppenhet och för att aktivt förvalta sina samlingar.

Kulturmiljölagen (1988:950). Det är en nationell angelägenhet att skydda och vårda kulturmiljön. Ansvaret för kulturmiljön delas av alla. Såväl enskilda som myndigheter ska visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön. Genom kulturmiljölagen anger samhället grundläggande bestämmelser till skydd för det gemensamma kulturarvet. Lagen innehåller bland annat bestämmelser för skydd av värdefulla byggnader liksom fornlämningar, fornfynd, kyrkliga kulturminnen och vissa kulturföremål.

Kultursamverkansmodellen regleras av förordningen (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet. Till grund för förordningen ligger lagen (2010:1919) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet som slår fast att en region får fördela vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet om en regional kulturplan har upprättats av regionen, och kulturplanen överensstämmer med de föreskrifter som regeringen meddelar.

Utöver detta finns det ett flertal andra lagar som har bäring på kulturområdet och ska beaktas i det regionala kulturuppdraget, bland annat följande:

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724) är en rättighetslag och handlar om att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kultur samt ge minoriteterna inflytande och delaktighet som en del av de mänskliga rättigheterna.

Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till vila och fritid, till lek och rekreation anpassad till barnets ålder och rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet. Konventionsstaterna ska respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och ska uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter till kulturell och konstnärlig verksamhet samt till rekreations- och fritidsverksamhet.

Europeiska landskapskonventionen understryker att landskapet är en gemensam tillgång och ett gemensamt ansvar. I landskapet möts många olika värden och tillgångar – kulturella, ekologiska, estetiska, sociala och ekonomiska. Den europeiska landskapskonventionens mål är en rikare livsmiljö där alla kan delta i utformningen.

Förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete slår fast att regionala kulturplaner ska beaktas i framtagande av den regionala utvecklingsstrategin (11 §).

Lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk.

Lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU). LOU gäller för upphandling som genomförs av en upphandlande myndighet genom offentlig upphandling. Med upphandling avses de åtgärder som vidtas i syfte att anskaffa varor, tjänster eller byggtreprenader genom tilldelning av kontrakt. Lagen gäller även när en upphandlande myndighet anordnar en projekttävling.

Övriga nationella kulturpolitiska mål

De statliga insatserna till stöd för den kommunala kulturskolan – främja kulturskolans möjligheter att erbjuda barn och unga undervisning av hög kvalitet i kulturella och konstnärliga uttrycksätt, liksom möjligheterna till såväl fördjupning som bredd i undervisningen med utgångspunkt i vars och ens särskilda förutsättningar.

Litteratur och läsfrämjande – Alla i Sverige ska, oavsett bakgrund och med utgångspunkt i vars och ens särskilda förutsättningar, ges möjlighet att utveckla en god läsförmåga och ha tillgång till litteratur av hög kvalitet.

Nationell språkpolitik – Svenska språket ska vara huvudspråk i Sverige. Svenskan ska vara ett komplett och samhällsbärande språk. Den offentliga svenskan ska vara vårdad, enkel och begriplig. Alla ska ha rätt till språk: att utveckla och tillägna sig svenska språket, att utveckla och bruka det egna modersmålet och nationella minoritetsspråket och att få möjlighet att lära sig främmande språk.

Arkitektur, form och design – Arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön.

Målet ska uppnås genom att hållbarhet och kvalitet inte underställs kortsiktiga ekonomiska överväganden, kunskap om arkitektur, form och design utvecklas och sprids, det offentliga agerar förebildligt, estetiska, konstnärliga och kulturhistoriska värden tas till vara och utvecklas, miljöer gestaltas för att vara tillgängliga för alla, och samarbete och samverkan utvecklas, inom landet och internationellt.

Arkiv – myndigheternas arkiv ska bevaras, hållas ordnade och vårdas så att de tillgodoser: rätten att ta del av allmänna handlingar, behovet av information för rättskipningen och förvaltningen, och forskningens behov.

Kulturmiljö – ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas, människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön, ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser, och en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen.

Film – Utveckling och produktion av värdefull svensk film sker kontinuerligt och i olika delar av landet. Allt fler ser värdefull film som sprids och visas i olika visningsformer i hela landet. Filmavret bevaras, används och utvecklas. Svensk film sprids alltmer utomlands och kvalificerat internationellt utbyte och samverkan sker på filmområdet. Barn och unga har goda kunskaper om film och rörlig bild och ges möjligheter till eget skapande. Jämställdhet och mångfald präglar filmområdet. Filmen bidrar till att stärka yttrandefriheten och det offentliga samtalet.

Bilaga 3: Verksamheter med överenskommelser 2025

Nedan anges vilka överenskommelser som träffades utifrån föregående kulturplan och som kvarstår till och med 2025. Nya överenskommelser ska träffas utifrån Hallands kulturstrategi 2025–2032 och kulturplan 2025–2028.

Scenkonst

Teater och cirkus

- Teater Halland*
- Riksteatern Halland*
- Hallands Bildningsförbund – stöd till amatörteaterföreningar
- Teater Albatross – produktioner
- Teater Dictat – teaterproduktioner, workshoppar och samtal.
- Västsvenska turnerande sommarteatern – gatuteater samt kunskapsplattformen *Public* kring konst och kultur i det offentliga rummet

Musik

- Hallands spelmansförbund – folkmusikarrangemang, dokumentation av låtar från Halland samt utbildning och konserter med ungdomsensemblen *Hallandsfolk*
- Kulturverket – konserter, workshops och mötesplatser för musikintresserade
- Solsidans Kulturförening – kulturevenemang inom olika konstformer och genrer

Kulturarv

- Stiftelsen Hallands länmuseer med Hallands kulturhistoriska museum*
- Stiftelsen Hallands länmuseer – resurscentrum för kulturarv
- Hallands Bildningsförbund – hembygdskonsulent
- Hallands Militärhistoriska Museum – museiverksamhet inklusive publika arrangemang på museet och på krigshistoriskt intressanta platser i länet
- Tjolöholms slott – centrum för kunskap med inriktning Arts and Craft.
- Varbergs Fästning – kulturmiljö
- Världsarvet Grimeton Radiostation – kulturmiljö

Arkiv

- Arkiv Halland*

Bild och form

- Stiftelsen Hallands Länmuseer med Hallands Konstmuseum*
- Konst i Halland vid Stiftelsen Hallands länmuseer - resurscentrum
- Rian designmuseum*
- Konsthallen Hishult – visning av nordisk samtidskonst samt möten mellan konstnärer, konstarter och publik.
- Konstliv Halland – arrangera Konstrundan i Halland
- Konstnärernas Kollektivverkstad Varberg – erbjuda verkstad och kursverksamhet
- Mjellby konstmuseum – arena för surrealistisk konst.

- Teckningsmuseet i Laholm – arena för teckningskonst.

Film

- Katrinebergs folkhögskola – resurscentrum för film
- Southern Sweden Film Commission – filmkommissionsverksamhet

Slöjd

- Unnaryds Bonadsmuseum – arena för kunskap om bonadsmåleriet.

Distriktsorganisationer

- Barn- och ungdomsorganisationer,
- funktionshinderorganisationer,
- idrottsorganisationer,
- nykterhetsorganisationer,
- pensionärsorganisationer och
- studieförbund.
 - o Arbetarnas Bildningsförbund (ABF),
 - o Studieförbundet Bilda,
 - o Folkuniversitetet,
 - o Medborgarskolan,
 - o Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet (NBV),
 - o Sensus studieförbund,
 - o Studieförbundet Vuxenskolan och
 - o RF-SISU Halland.
- Samt Hallands Bildningsförbund.

* innebär att verksamheten även får statsbidrag inom ramen för kultursamverkansmodellen.

Diarienummer DNKS230076

Region Halland
Box 517, 301 80 Halmstad
regionen@regionhalland.se
regionhalland.se